

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 września 2016 r.

Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący : SSR Michał Grześkowiak

Protokolant: st. sekr. sąd. Joanna Maik

po rozpoznaniu w dniu 27 września 2016 roku w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa P. J.

przeciwko C. S. z siedzibą w P., Oddział w Polsce z siedzibą w W.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego na rzecz powoda 2.490,00 złotych (dwa tysiące czterysta dziewięćdziesiąt złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 26 października 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i z dalszymi ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,
2. w pozostałym zakresie powództwo oddala,
3. kosztami procesu obciąża pozwanego w 63 % a powoda w 37 % i z tego tytułu zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 421,45 złotych w tym 238,14 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR Michał Grześkowiak

UZASADNIENIE

P. J., reprezentowany przez radcę prawnego, wniósł pozew przeciwko C. S. z siedzibą w P., Oddział w Polsce z siedzibą w W. o zasądzenie na jego rzecz 3.960 zł tytułem dopłaty do najmu pojazdu zastępczego wraz z ustawowymi odsetkami od 26 października 2014 r. do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego i opłaty od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu wskazano, że w dniu 6 kwietnia 2014 r. miał miejsce wypadek komunikacyjny, w wyniku którego doszło do uszkodzenia pojazdu marki N. o numerze rejestracyjnym (...), stanowiącego własność powoda. Sprawca szkody posiadał obowiązkowe ubezpieczenie OC w pozwanym zakładzie ubezpieczeń. W piśmie z dnia 24 kwietnia 2014 r. pozwany przyjął odpowiedzialność za naprawienie szkody i przyznał powodowi 17.932,43 zł odszkodowania. Następnie, pozwany - wobec wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P. z dnia 5 października 2015 r., I C 814/15 - dopłacił powodowi 1.500 zł tytułem należności głównej. Wyrok został wydany wskutek pozwu o częściową zapłatę za najem pojazdu zastępczego związaną z wyżej wymienionym zdarzeniem komunikacyjnym. Pozwany w sprawie I C 814/15 uznał powództwo; powód w pozwie zaznaczył, iż obejmuje ono tylko część jego roszczenia. Łącznie z tytułu odszkodowania pozwany uiszczył na rzecz powoda 19.432,43 zł. Pozwany nie zanegował treści pozwu z dnia 24 kwietnia 2015 r., a także nie wypowiedział się do twierdzeń w nim zawartych. Powód poniósł koszt w wysokości 5.460 zł tytułem najmu pojazdu zastępczego. Niniejszym pozwem dochodzi pozostałej do zapłaty różnicy - 3.960 zł (5.460

zł – 1.500 zł). Odsetek ustawowych żąda od 26 października 2014 r. - to jest od dnia, w którym pozwany miał wszelkie dane i możliwości wydania decyzji i wypłaty odszkodowania – do dnia zapłaty.

W odpowiedzi na pozew, pozwany zakład ubezpieczeń wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazał, iż okres najmu pojazdu zastępczego jest zbyt długi względem technologicznego i niezbędnego czasu naprawy pojazdu uszkodzonego. Nadto, powód nie wykazał kiedy i w jakim zakresie tej naprawy dokonał. Zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego może przysługiwać w przypadku szkody częściowej jedynie za okres koniecznej i niezbędnej naprawy pojazdu. Pozwany podniósł, powołując się na wyrok Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy, IX GC 2342/12, iż ubezpieczyciel nie może ponosić konsekwencji niewłaściwej organizacji naprawy pojazdu czy wydłużonego czasu jej trwania. Co do zasady sprawca szkody (jego ubezpieczyciel) ponosi odpowiedzialność za przestój pojazdu związany z naprawą, nie zaś z powodu innych okoliczności, które z naprawą nie mają związku. Zerwany zostałby wówczas związek przyczynowy między zdarzeniem a szkodą.

W dalszej części uzasadnienia pozwany zakwestionował stawkę za wynajem pojazdu zastępczego, twierdząc iż jest ona wygórowana względem stawek obowiązujących na rynku lokalnym. Stawki wynajmującego są jednymi z najwyższych na rynku, a zatem zasadne jest ustalenie średniej stawki za najem pojazdu zastępczego w klasie pojazdu najmowanego powodowi, na rynku dla niego właściwym.

Pozwany wskazał, iż uszkodzony ma obowiązek przyczynienia się do zmniejszenia rozmiaru szkody, a nie do powiększenia jej zakresu. Powyższe znajduje potwierdzenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, m.in. w postanowieniu z dnia 12 marca 2010 r., III CZP 7/10, w którym wskazano; aby zatem szkoda majątkowa, której wysokość sąd ustala w chwili orzekania (art. 316 § 1 k.p.c.), została, z jednej strony, naprawiona w całości, tak jak tego, co do zasady, wymaga art. 361 § 2 k.c., a z drugiej strony, przyznane odszkodowanie nie przekraczało jej rozmiaru, należy przy ustalaniu szkody uwzględniać nie tylko zdarzenia, które w świetle powyższych uwag zwiększają jej rozmiar, ale i zdarzenia, które rozmiar ten zmniejszają. Mimo iż w kodeksie cywilnym nie ma odpowiednika art. 158 § 1 k.z., nakazującego ustalenie odszkodowania z uwzględnieniem wszelkich zachodzących okoliczności, również obecnie nie ulega wątpliwości obowiązywanie normy tej treści. W odniesieniu do szkody majątkowej można ją wywieść z art. 361 § 2 k.c. Warto przy tym podkreślić doniosłość aspektu słusznościowego przy ustalaniu rozmiaru szkody. Wiąże się to ściśle z funkcją odszkodowania.

Pozwany podkreślił, iż uszkodzony przy najmowaniu pojazdu zastępczego winien się zachować w sposób rozumny, jak człowiek sensownie kalkulujący, unikający szczególnie wygórowanych kosztów, które mogłyby doprowadzić do nieuzasadnionego uszczerbku jego majątku. Na uszkodzonym spoczywa obowiązek podejmowania takich działań, które zmierzają do zminimalizowania skutków i zakresu szkody. Niepodjęcie takiego zachowania nie może zwiększać obowiązku odszkodowawczego osoby zobowiązanej do naprawienia szkody (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1997 r., III CZP 14/97, wyrok z dnia 26 listopada 2002 r., I CKN 1993/00).

W dalszej kolejności pozwany podniósł, że wysokość odszkodowania z tytułu najmu pojazdu zastępczego winna być w każdym przypadku pomniejszona o nieponiesione koszty eksploatacji uszkodzonego pojazdu uszkodzonego, wskazując iż jest to powszechnie aprobowane w doktrynie i orzecznictwie. Pozwany zakwestionował celowość, niezbędność i ekonomiczną zasadność dodatkowych kosztów związanych z najmem pojazdu zastępczego przez uszkodzonego, a także okoliczność, aby podmiot określony w umowie najmu jako wynajmujący faktycznie dysponował pojazdem zastępczym oznaczonym w umowie najmu pojazdu zastępczego, w okresie wskazanym jako okres najmu pojazdu zastępczego uszkodzonymu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

Pojazd powoda marki N. o numerze rejestracyjnym (...) został uszkodzony w zdarzeniu komunikacyjnym w dniu 6 kwietnia 2014 r. Sprawca wypadku był objęty obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w pozwanym zakładzie ubezpieczeń.

Dowody zgromadzone w aktach szkody – na płycie CD : pismo pozwanego (plik – oświadczenie sprawcy), notatka informacyjna o zdarzeniu drogowym (plik – fax (...)).

Powód zgłosił szkodę pozwanemu, który uznał swoją odpowiedzialność co do zasady. Pismem z dnia 24 kwietnia 2014 r. przyznał powodowi odszkodowanie w kwocie 17.932,43 zł.

Dowody zgromadzone w aktach szkody – na płycie CD : pismo pozwanego z dnia 24 kwietnia 2014 r. (k.7).

W okresie 6 kwietnia 2014 r. - 1 maja 2014 r. powód korzystał z pojazdu zastępczego marki C. o numerze rejestracyjnym (...), tytułem czego poniósł koszty w wysokości 5.460 zł (26 dni najmu pojazdu x 210 zł stawki dobowej za najem).

Pismem z dnia 19 września 2014 r., doręczonym w dniu 25 września 2016 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty wyżej wymienionej kwoty.

Dowody zgromadzone w aktach szkody – na płycie CD : pismo powoda z dnia 19 września 2014 r., faktura VAT z dnia 30 maja 2014 r. Nr (...) (k.8).

W związku z realizacją wyroku zaocznego Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P. pozwany zapłacił powodowi kwotę 1.500 zł tytułem częściowego zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego.

Okoliczność bezsporna : fakty podniesione przez powoda (k.3) i przyznane przez pozwanego (k.20v).

Niezbędny czas naprawy szkody w samochodzie powoda marki N. o numerze rejestracyjnym (...), powstałej wskutek zdarzenia z dnia 6 kwietnia 2014 r. wynosi 14 dni roboczych (19 dni kalendarzowych). Uwzględnia on : czas od zgłoszenia szkody do wykonania oględzin - 6 dni kalendarzowych (6 – 11 kwietnia 2014 r.) i technologiczny czas naprawy – 8 dni roboczych.

Dowód : opinia biegłego sądowego (k.48-55).

Stawka najmu pojazdu zastępczego, w podobnej klasie jak pojazd powoda marki N. o numerze rejestracyjnym (...), na terenie miasta P. i okolic wynosi: 160 zł – 200 zł, średnio 180 zł (w przypadku najmu pojazdu na okres od 15 do 30 dni); 130 zł – 170 zł, średnio 150 zł. (w przypadku najmu pojazdu powyżej 30 dni).

Dowód : opinia biegłego sądowego (k.48-55).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych wyżej dowodów.

Zgromadzone w sprawie dokumenty i ich wartość dowodowa nie były kwestionowane przez strony. Zebrane w aktach sprawy dokumenty Sąd uznał za wiarygodne w całości.

Opinia biegłego sądowego z dziedziny techniki samochodowej posłużyła Sądowi do ustalenia niezbędnego czasu naprawy szkody powstałej w samochodzie powoda marki N. o numerze rejestracyjnym (...) wskutek zdarzenia z dnia 6 kwietnia 2014 r. oraz stawek najmu pojazdu zastępczego w podobnej klasie jak pojazd powoda na rynku lokalnym. Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania opinii w tym zakresie, uznając, że stanowi ona wiarygodny dowód w sprawie. Oceniając opinię, Sąd wziął pod uwagę takie kryteria jak sposób motywowania sformułowanego w niej stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej ocen, jak również zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej. Opinia została wydana przez osobę, posiadającą specjalistyczną wiedzę, a zawarte w niej wnioski nie budziły wątpliwości. Opinia zawiera część sprawozdawczą, z której wynika, że biegły oparł się na całym materiale

dowodowym przedstawionym przez obie strony, w szczególności w aktach sprawy i w aktach szkodowych pozwanego. Wnioski biegłego znajdują w całości oparcie w przedstawionych w opinii danych wyjściowych.

Powyzsza opinia nie została zakwestionowana przez strony.

Sąd Rejonowy zważył co następuje:

Powództwo okazało się częściowo zasadne.

W przedmiotowym postępowaniu poza sporem pozostawało, iż w dniu 6 kwietnia 2014 r. doszło do zdarzenia komunikacyjnego, w wyniku którego nastąpiło uszkodzenie pojazdu powoda. Niesporna między stronami była także sama kwestia odpowiedzialności pozwanego za szkodę oraz obowiązek jej naprawienia. Objęta sporem była natomiast wysokość szkody powoda polegająca na poniesieniu kosztów najmu pojazdu zastępczego, w szczególności co do długości okresu najmu pojazdu zastępczego i stawki dobowej za najem pojazdu zastępczego (powód wynajmował pojazd zastępczy przez 26 dni, za stawkę dobową w wysokości 210 zł).

Podstawę prawną dochodzonego roszczenia stanowi art. 822 § 1 k.c., który stwarza po stronie ubezpieczyciela obowiązek zapłacenia określonego w umowie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej odszkodowania za szkodę wyrządzoną osobie trzeciej, wobec której odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Z obowiązkiem tym skorelowane jest wyrażone w art. 822 § 4 k.c. uprawnienie poszkodowanego dochodzenia roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela. Stosownie natomiast do § 2 wskazanego wyżej artykułu, umowa obejmuje szkody będące następstwem przewidzianego w niej zdarzenia, które miało miejsce w okresie ubezpieczenia. Przesłankami powstania odpowiedzialności odszkodowawczej ubezpieczyciela są: zaistnienie zdarzenia, z którym umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wiąże odpowiedzialność odszkodowawczą ubezpieczającego lub ubezpieczonego (zdarzenie ubezpieczeniowe), szkoda oraz adekwatny związek przyczynowo – skutkowy pomiędzy szkodą a wskazanym wyżej zdarzeniem.

Odpowiedzialność odszkodowawczą z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej reguluje w sposób szczegółowy ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. nr 124, poz. 1152 ze zm.). Stosownie do treści art. 4 tej ustawy, ubezpieczeniem obowiązkowym jest ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów, a zgodnie z art. 23 ust. 1, posiadacz pojazdu mechanicznego jest obowiązany zawrzeć umowę obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem posiadanego przez siebie pojazdu. Odszkodowanie z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest m.in. zniszczenie lub uszkodzenie mienia (art. 34 ust. 1 ww. ustawy).

Wysokość świadczeń ubezpieczyciela z umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej jest determinowana wysokością zobowiązań odszkodowawczych ubezpieczonego. Zgodnie bowiem z art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej.

Zgodnie z art. 361 § 1 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. W art. 361 § 2 k.c. wskazano, iż w powyższych granicach, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Zgodnie natomiast art. 363 § 1 zd. 1 k.c. naprawienie szkody powinno nastąpić, według wyboru poszkodowanego, bądź przez przywrócenie stanu poprzedniego, bądź przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej.

Art. 361 k.c. wprowadza zasadę pełnego odszkodowania; jednocześnie należy z niego wyprowadzać zakaz przyznawania odszkodowania przewyższającego wysokość faktycznie poniesionej szkody (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2002 r., V CKN 1273/00, lex nr 55515, uchwała z dnia 15 listopada 2001 r., III CZP 68/01, OSNC 2002/6/74). Podstawową funkcją odszkodowania jest zatem pełna kompensacja poniesionej przez poszkodowanego szkody, co znaczy że podmiot zobowiązany musi przywrócić uszkodzone mienie do takiego stanu, jakby zdarzenie nie nastąpiło. Wysokość odszkodowania powinna zatem ściśle odpowiadać rozmiarom wyrządzonej szkody - nie może być ono wyższe ani niższe od szkody poniesionej przez poszkodowanego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2002 r., V CKN 1273/00, lex nr 55515).

Odnosząc się do żądania powoda zwrotu niezapłaconej przez pozwanego części kosztów poniesionych przez poszkodowanych z tytułu wynajmu pojazdu zastępczego, należy podnieść, iż normalnym następstwem w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. jest niemożność korzystania z samochodu przez każdego z poszkodowanych w sytuacji jego uszkodzenia lub zniszczenia. Jeżeli więc poniesione zostały koszty związane z wynajmem pojazdu zastępczego, to mieszczą się one w granicach skutków szkodowych podlegających wyrównaniu. Postulat pełnego odszkodowania przemawia bowiem za przyjęciem stanowiska o potrzebie zwrotu przez ubezpieczyciela tzw. wydatków koniecznych potrzebnych na czasowe używanie zastępczego środka komunikacji w związku z niemożliwością korzystania z niego wskutek uszkodzenia lub zniszczenia. Termin wydatków koniecznych oznacza przy tym wydatek niezbędny dla korzystania z innego pojazdu w takim samym zakresie, w jakim poszkodowany korzystałby ze swego środka lokomocji, gdyby mu szkody nie wyrządzono (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1997 r. III CZP 14/97 OSNC 1997/8/103). Nie ma przy tym znaczenia, czy powód miał możliwość korzystania z komunikacji publicznej. W orzecznictwie nie budzi bowiem wątpliwości, że odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadacza pojazdów mechanicznych za uszkodzenie albo zniszczenie pojazdu mechanicznego (...) obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego i nie jest uzależniona od niemożności korzystania przez poszkodowanego z komunikacji zbiorowej (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17.11.2011 t., III CZP 5/11, OSNC 2012/3/28). Wskazać także należy, że jeżeli uszkodzony pojazd nadaje się do naprawy w postaci wmontowania do niego nowej części zamiennej, to koszty najmu przez poszkodowanego tzw. samochodu zastępczego obejmować mogą tylko okres konieczny i niezbędny do naprawy pojazdu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2004 r., II CK 494/03, Biul.SN 2005/3/11). Nadto, powód nie ma obowiązku poszukiwania podmiotów, które oferują swoje usługi najtaniej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2002 r., I CKN 1466/99 dotyczące wprawdzie wysokości szkody na tle umowy autocasco, ale w pełni znajdujące zastosowanie do sprawy niniejszej).

Wobec powyższego powód uprawniony był do żądania zwrotu kosztów wynajmu pojazdu zastępczego na okres potrzebny do koniecznej i niezbędnej naprawy należącego do niego pojazdu.

Jak wynika z opinii biegłego stawka przyjęta za najem pojazdu zastępczego - 210 zł nie odbiegała w sposób znaczący od stawek stosowanych przez wypożyczalnie samochodowe na terenie P. i okolic za najem pojazdu w podobnej klasie jak uszkodzony pojazd powoda. Wprawdzie była ona wyższa od stawki przeciętnej (160-200 zł – od 15 do 30 dni; 130-170 zł – powyżej 30 dni) jednak - jak wskazano powyżej - poszkodowany miał prawo do wyboru podmiotu, od którego wypożyczy samochód zastępczy i nie miał obowiązku porównywania stawek najmu, celem wybrania najniższej lub średniej.

W niniejszej sprawie Sąd uznał, iż powód miał prawo do najmu pojazdu zastępczego na okres 19 dni (niezbędny i konieczny czas naprawy należącego do niego pojazdu marki N. o nr. rej. (...)) za stawkę dobową w kwocie 210 zł; łącznie 3.990 zł (19 dni x 210 zł).

O odsetkach orzeczono zgodnie z art. 481 § 1 i 2 k.c., uwzględniając zmiany od 1 stycznia 2016 r. Jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi (art. 481 § 1 k.c.).

Szkodę zgłoszono pismem z dnia 19 września 2014 r., doręczonym w dniu 25 września 2014 r., pozwany miał 30 dni na jej likwidację, a więc pozostawał w opóźnieniu z zapłatą odszkodowania od dnia 26 października 2014 r.

W świetle powyższego Sąd zasądził, w punkcie pierwszym wyroku, od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.490,00 zł (3.990 zł – 1.500 zł wypłaconego odszkodowania) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 26 października 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i z dalszymi ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty.

W pozostałym zakresie tj. żądania kwoty 1.470,00 zł Sąd oddalił powództwo (punkt drugi wyroku).

O kosztach orzeczono na podstawie art. 100 zd. pierwsze k.p.c. Powód wygrał sprawę co do części żądania w wysokości 63%. Sąd stosunkowo rozdzielił więc koszty procesu obciążając nimi w części 63 % pozwanego, a powoda w wysokości 37%.

Powód poniósł koszty w łącznej wysokości 1.315 zł (198 zł – opłata od pozwu, 600 zł koszty zastępstwa procesowego, 500 zł tytułem sporządzenia opinii przez biegłego sądowego, 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa). Z kolei na koszty procesu poniesione przez pozwanego złożyła się kwota 1.100 zł (600 zł koszty zastępstwa procesowego, 500 zł tytułem sporządzenia opinii przez biegłego sądowego). Łącznie koszty procesu wyniosły 2.415 zł.

Powodowi należał się zatem zwrot kosztów procesu w wysokości 421,45 zł (1.315 zł – 2.415 zł x 37%), w tym 238,14 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (punkt 3 wyroku).

SSR Michał Grześkowiak